

POSTANOWIENIE

Dnia 28 czerwca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Demendecki

w sprawie z wniosku obrońcy sędziego Sądu Wojskowego Sądu Garnizonowego w X. X. Y. o zbadanie spełnienia przez SSN Krzysztofa Staryka wymogów niezawisłości i bezstronności (sprawa oznaczona sygnaturą I ZB 43/22), po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej w dniu 28 czerwca 2023 r. oświadczenia SSN Jerzego Grubby z 11 stycznia 2023 r. o podstawie jego wyłączenia od rozpoznania sprawy o sygn. akt I ZB 43/22

postanowił:

nie uwzględnić żądania SSN Jerzego Grubby o jego wyłączenie od rozpoznania sprawy o sygn. akt I ZB 43/22.

UZASADNIENIE

W dniu 11 stycznia 2023 r. (data wpływu do Sądu Najwyższego) SSN Jerzy Grubba wniósł „o wyłączenie go od udziału w sprawie I ZB 43/22”. W uzasadnieniu wskazał, iż rozpoznanie jego uprzedniego wniosku (tj. o wyłączenie SSN Ryszarda Witkowskiego, SSN Tomasza Przesławskiego i SSN Jacka Greli od udziału w sprawie I ZB 43/22) przez SSN Marka Motuka „zrodziło kolejne perturbacje w sprawie, gdyż wskazany sędzia wypowiedział się merytorycznie w sprawie, której rozstrzygnięciem w określony sposób sam był zainteresowany (iudex suspectus)”. Wskazano bowiem, iż SSN Marek Motuk jest „osobą, której dotyczą te same okoliczności, które podniesione zostały jako przyczyny nakazujące wyłączenie ze składu orzekającego SSN R. Witkowskiego, T. Przesławskiego i J. Greli”, wobec czego sędzia SN Marek Motuk podlegał wyłączeniu od udziału w rozpoznaniu sprawy z mocy art. 41 §1 k.p.k., gdyż wypowiedanie się na temat podnoszonych we wniosku okoliczności „nasuwa najdalej idące wątpliwości co do jego bezstronności,

skoro jego nominacji sędziowskiej do SN towarzyszyły te same mankamenty, co wskazane we wniosku o wyłączenie wskazanych wyżej sędziów”.

Autor wniosku wskazał przy tym, iż w sprawie I ZB 43/22 zachodzą już nie tylko wątpliwości co do prawidłowości obsadzenia składu sędziowskiego, mogące stanowić przesłankę z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k., ale wprost naruszony został przez wydającego postanowienie z dnia 27 grudnia 2022r. w sprawie o sygn. akt I ZO 68/22 przepis art. 41 §1 k.p.k., wobec czego, „zważywszy na zaistniałe okoliczności i głębokie przekonanie, że procedowanie w niniejszej sprawie odbywa się z naruszeniem prawa, uznał za konieczne jego wyłączenie od udziału w sprawie I ZB 43/22”.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Weryfikacja okoliczności wskazanych w oświadczeniu SSN Jerzego Grubby prowadzi do wniosku, iż powyższe nie pozwalają na stwierdzenie zaistnienia przesłanek uzasadniających wyłączenie sędziego od udziału w sprawie prowadzonej pod sygn. akt I ZB 43/22. Sędzia nie przedstawił bowiem jakichkolwiek realnych okoliczności mogących skutkować obawą co do jego bezstronności.

Zgodnie z treścią art. 41 § 1 k.p.k. sędzia ulega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, która mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie. Wyłączenie następuje na żądanie sędziego, z urzędu albo na wniosek strony (art. 42 § 1 k.p.k.). Jeżeli sędzia uznaje, że zachodzi przyczyna wyłączająca go z mocy art. 40 k.p.k., wyłącza się, składając oświadczenie na piśmie do akt, a na jego miejsce wstępuje inny sędzia (§ 2 powoływanego przepisu). Wyłączenie z mocy prawa od udziału w sprawie następuje natomiast jedynie w sytuacji wystąpienia okoliczności określonych w art. 40 k.p.k.

Podkreślenia wymaga, iż żądanie sędziego nie jest stricte wnioskiem o jego wyłączenie, gdyż ustawa odmiennie określa te czynności, lecz oświadczeniem wiedzy o podstawie jego wyłączenia z art. 41 § 1 k.p.k., ocena zaistnienia której należy do sądu (zob. D. Świecki [w:] B. Augustyniak, K. Eichstaedt, M. Kurowski, D. Świecki, Kodeks postępowania karnego. Tom I. Komentarz aktualizowany, LEX/el.

2023, art. 42). Nie ulega wątpliwości, iż sędzia wyznaczony do rozpoznania danej sprawy winien powiadomić o okoliczności, która mogłaby uzasadniać jego wyłączenie na wniosek strony i stanowić podstawę ewentualnego zarzutu dotyczącego braku bezstronności przy rozpoznawaniu sprawy. Zaznaczenia wymaga jednak, iż końcowa ocena czy konkretna okoliczność stanowi podstawę wyłączenia, nie należy do informującego o jej istnieniu sędziego, lecz do weryfikującego jego oświadczenie sądu, który w trybie określonym w przepisie art. 42 k.p.k., dokonuje kontroli zasadności żądania sędziego w konkretnym układzie faktycznym (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 29.02.2016 r., SNO 82/15, LEX nr 2023791). Podkreślić w tym miejscu należy, iż wątpliwość, o której traktuje przepis art. 41 § 1 k.p.k., nie może stanowić jedynie subiektywnego przekonania określonej osoby, lecz winna być konkretna, realna, obiektywna i poddająca się zewnętrznej weryfikacji (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 11 stycznia 2012 r., III KK 214/11, OSNKW 2012/4/4).

Wymóg bezstronności sędziego należy rozumieć zarówno w aspekcie „braku przejawów subiektywnej stronniczości sędziego lub jego osobistych uprzedzeń”, jak i „konieczności obiektywnej bezstronności sądu, który winien dawać wystarczające gwarancje, by wykluczyć wszelkie uprawnione wątpliwości w tej mierze” (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2018 r., sygn. akt III KK 244/17, LEX nr 2433068). Koniecznym jest przy tym zróżnicowanie obiektywnej bezstronności sędziego i jego bezstronności w odbiorze zewnętrznym, przy czym „co do odbioru zewnętrznego z reguły odwołać się można do oceny sytuacji dokonanej przez hipotetycznego, przeciętnie wykształconego, poprawnie logicznie myślącego członka społeczeństwa, który nie jest osobiście zainteresowany wynikiem procesu”, wykluczając „wszystkie te sytuacje, w których wątpliwości wobec bezstronności byłyby pochopte lub nieprawdziwe i łatwo można byłoby tego dowieść” (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 08.01.2009 r., sygn. akt III KK 257/08, LEX nr 532400).

Analizując zawartą w oświadczeniu sędziego SSN Jerzego Grubby argumentację należy zauważyć, iż w zasadniczym nurcie opiera się ona na twierdzeniach dotyczących wątpliwości co do prawidłowości obsadzenia składu sędziowskiego, mogących stanowić w jego ocenie „przesłankę z art. 439 § 1 pkt 2

k.p.k.”, a nadto naruszenia przez wydającego postanowienie z dnia 27 grudnia 2022r. (sygn. akt I ZO 68/22) SSN Marka Motuka przepisu art. 41 §1 k.p.k. oraz „głębokie przekonanie, że procedowanie w niniejszej sprawie odbywa się z naruszeniem prawa”. W ocenie Sądu Najwyższego okoliczności przedstawione w oświadczeniu SSN Jerzego Grubby nie zawierają w swej treści przywołania takich faktów, które uzasadniałyby jego wyłączenie od rozpoznania sprawy o sygn. akt I ZB 43/22. Nie sposób bowiem uznać, że bezstronność sędziego Sądu Najwyższego podważa wyrażony pogląd co do sposobu procedowania w danej sprawie, czy też okoliczności związane z procedurą powołania wskazywanych we wniosku sędziów na stanowisko sędziego SN. W kontekście niniejszej sprawy brak jest podstaw do przyjęcia, iż ma on z tego powodu z góry określony stosunek do wnioskodawcy w sprawie o sygnaturze I ZB 43/22, czy też osoby SSN Krzysztofa Staryka, który podlega procedurze badania bezstronności i niezawisłości. Powoływane okoliczności nie pozwalają na przyjęcie przejawów subiektywnej stronniczości, jak również uznania, że stwarza to zagrożenie dla bezstronności orzekania lub mogą takie wrażenie wywołać w odbiorze zewnętrznym. Nie wskazują bowiem, iż mogą one wzbudzić u przeciętnego i rozsądnie rozumującego obserwatora procesu uzasadnioną wątpliwość co do kierunkowego nastawienia sędziego.

Mając powyższe na względzie Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej postanowienia.

[M. T.]

[Ł.n]